

Na urniku: 8. 4. 2020

Razred: 8.c

Zgradba in delovanje hormonskega sistema

V današnji uri boš spoznal:

- nekatere žleze z notranjim izločanjem in njihovo vlogo pri uravnavanju delovanja telesa,
- da hormoni delujejo kot kemični prenašalci,
- da so žleze z notranjim izločanjem medsebojno povezane,
- povezanost živčnega in hormonskega sistema,
- pogoste motnje hormonskih žlez in posledice teh motenj.

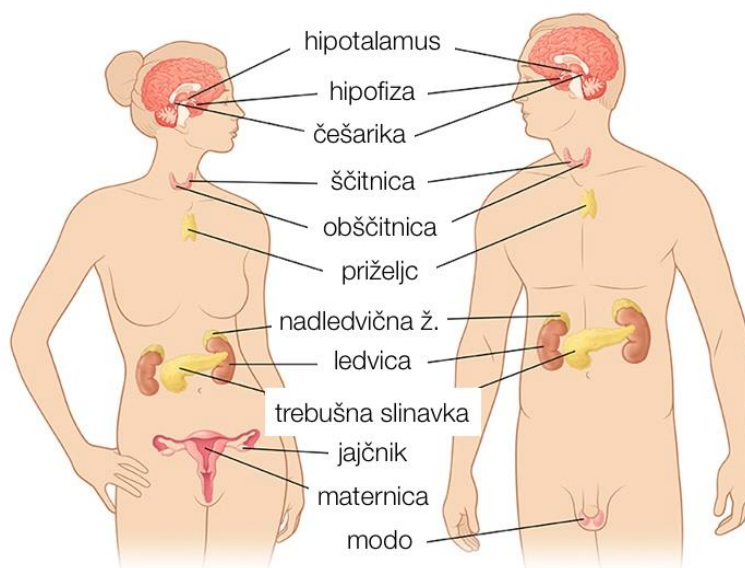
1. Naloga (obvezno):

V zvezek napiši naslov *Zgradba in delovanje hormonskega sistema*. Preberi besedilo v učbeniku na straneh **od 78 do 79** ali poslušaj posnetek moje razlage z naslovom *Predavanje o hormonih*, ki ga najdeš v moji spletni učilnici na povezavi <https://ucilnice.arnes.si/course/view.php?id=27794>.

V spletni učilnici se v mapi *Pomembne datoteke* nahaja tudi prezentacija v pdf formatu, besedilo (snov) in vprašanja za ponavljanje. Zadnja dva dokumenta boš potreboval naslednjo šolsko uro, ko boš pisal odgovore na vprašanja.

2. Naloga (obvezno):

Na koncu dokumenta se nahajajo *rešitve* nalog prejšnjega tedna (vprašanja na temo Zgradba in delovanje živčevja). Svoje odgovore natančno preglej in jih, če je potrebno, dopiši, dopolni oz. popravi. Nato mi do konca tega tedna na moj elektronski naslov (sasa.femc@guest.arnes.si) pošlji fotografijo ali sken strani v zvezku, kjer imaš napisane že pregledane in popravljene odgovore na vprašanja o živčevju. V tem tednu ti ni potrebno pošiljati ničesar drugega!

Zgradba in delovanje živčevja - rešitve

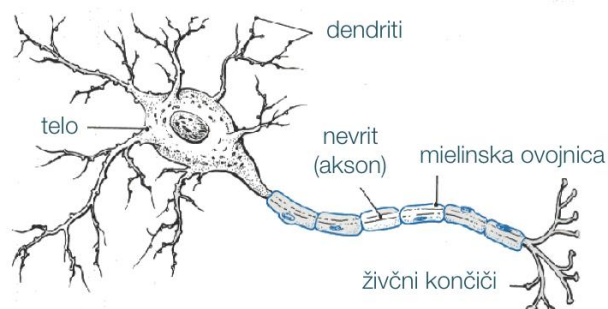
76) Katere naloge opravlja živčevje?

- sprejemanje in prevajanje dražljajev,
- obdelava informacij,
- odgovarjanje na dražljaje.

77) Katera je osnovna enota živčevja?

Živčna celica ali nevron.

78) Označi dele živčne celice!

79) Dopolni!

Živčne celice se med seboj povezujejo s posebnimi stiki, imenovanimi sinapse. Več živčnih celic se povezuje v živec. Celice se med seboj sporazumevajo s posebnimi snovmi, ki jim rečemo živčni prenašalci. Sporočila se po živčevju prenašajo v obliki živčnih impulzov.

80) Kaj gradi centralno živčevje? Kako ga še imenujemo?

- CZS: veliki možgani, mali možgani, možgansko deбло, hrbtenjača.
- Imenujemo ga tudi osrednje živčevje.

81) Kakšna je razlika med sivino in belino, ko govorimo o živčnem tkivu?

- Sivina - telesa živčnih celic,
- belina - živčna vlakna.

82) Kaj obdaja možgane in hrbtenjačo?

3 ovojnice in in možgansko - hrbtenjačna tekočina.

83) Kaj veš o velikih možganih?

- V njih so različna možganska središča (centri),
- sprejemajo in obdelujejo informacije iz čutil,
- prejete podatke primerjajo, povezujejo in analizirajo,
- oblikujejo predstavo, ki jo povežejo z našimi prejšnjimi izkušnjami in znanji,
- pošiljajo ukaze mišicam,
- omogočajo učenje in pomnjenje,
- so središče naše zavesti.

84) Katere naloge opravljajo mali možgani?

- Usklajujejo gibe,
- sodelujejo pri ravnotežju,
- usklajujejo sporočila iz čutil in mišic.

85) Naštej nekaj centrov, ki jih najdemo v možganskem deblu?

Center za potenje, solzenje, dviganje dlak, mežikanje, požiranje hrane, dihanje, kašljanje, bitje srca, širjenje in krčenje žil.

86) Zakaj je zlom tilnika smrtonosen?

Ker s tem poškodujemo pomembne centre v možganskem deblu (npr. center za dihanje, bitje srca).

87) Kje poteka hrbtenjača? Kaj izhaja iz nje?

- Poteka po hrbtениčnem kanalu.
- Na straneh pri vsakem vretencu izhaja po en par živcev.

88) Kaj gradi periferno živčevje? Kako ga še imenujemo?

- Gradijo ga živci in gangliji.
- Imenujemo ga tudi obkrajno živčevje.

89) Opiši primer refleksa!

Dlan položimo na vroč štedilnik. Informacija o tem po čutilnih živčnih vlaknih potuje v hrbtenjačo (v najbližji center), po povezovalnih živčnih vlaknih in nato do gibalnih živčnih vlaken. Po gibalnih živčnih vlaknih potuje ukaz do skeletnih mišic, zaradi česar hitro odmaknemo roko. Bolečino začutimo trenutek pozneje, ko informacija prispe tudi do možganov.

90) Kakšna je razlika med čutilnimi in gibalnimi živčnimi vlakni?

- Po čutilnih živčnih vlaknih potuje informacija o dražljaju iz čutil v CŽS.
- Po gibalnih živčnih vlaknih pa potujejo ukazi iz CŽS v mišice in žleze.

91) Opiši razliko med somatskim in avtonomnim živčevjem!

	SOMATSKO	AVTONOMNO
OŽIVČUJE	koža, sklepi, mišice	notranji organi, krvne žile, žleze
MISICE	skeletne	gladke in srčna
KONTROLA	zavedna in nezavedna	nezavedna

92) Kateri del avtonomnega živčevja se sproži ob stresu?

Simpatično živčevje.

93) Kdaj prevladuje delovanje parasimpatičnega živčevja?

Ob počivanju.